

Digitaliseret af / Digitised by

DET KONGELIGE BIBLIOTEK
THE ROYAL LIBRARY

København / Copenhagen

Titel: Danmark først! : Den sønderjyske Skoleordning på Rigsdagen

Ophav:

Ressourcetype:

Ressourcetype:

Oprindelsesdato: [1947]

Emne:Partiprogram, partiprogrammer, program

Opstilling: DA-småtryk. Politik 8

Relateret:

Relateret:

Copyright: Billedet er muligvis beskyttet af loven om ophavsret

En Imødekommenhed, der blev misbrugt

Sønderjyllands Genforening med Danmark efter Folkeafstemningen i 1920 skabte Problemet om det tyske Mindretals Stilling i det danske Samfund.

Til Trods for de udemokratiske Forhold, hvorunder Danske Syd for Kongeaaen havde levet under det prøjsiske Herredømme, var der i Danmark almindelig Enighed om ikke at føre en saadan Undertrykkelsespolitik overfor det tyske Mindretal, der opstod i Sønderjylland. Ikke alene bestemte man sig for at give Tyskerne samme borgerlige Rettigheder som Danmarks øvrige Indbyggere; man besluttede ogsaa at indrømme Mindretallet særlige Rettigheder, der skulde gøre det muligt at leve et frit nationalt Liv, bl. a. ved Oprettelse af kommunale tysksprogede Skoler.

Derved fik det tyske Mindretal Særrettigheder, som intet andet Mindretal af Danmarks Befolkning har haft.

Den naturlige Betingelse herfor var imidlertid, at Mindretallets Folk optraadte som loyale Borgere overfor Danmark. Mens dette til Dels var Tilfældet i de første Aar efter Krigen, blev det hurtigt klart, at stærke Kræfter indenfor Mindretallet misbrugte deres Særrettigheder ved et Undermineringsarbejde mod den danske Stat.

Da man forskrev sig til Adolf Hitler

Undersøgelser har vist, at f. Eks. den daværende tyske Folketingsmand Johs. Schmidt optog Samarbejde med pengestærke Mænd i »Riget« for at gennemføre et økonomisk Undermineringsarbejde (Vogelgesangs Jordopkøb), der skulde skabe Jordbund for Krav om Grænseflytning. Denne Udvikling fik for Alvor Fart, da Nazisterne tog Magten i Tyskland. Som en af Tyskernes Talsmand har sagt det: — *Mindretallet »forskrev sig til Adolf Hitler«*. Efter bedste tyske Metoder førtes der paa alle Omraader en nazistisk Undergravningspolitik overfor Danmark. *Denne Politik førtes i Ly af de Særrettigheder, vi selv havde tilstaaet Mindretallet.*

Ikke mindst de kommunale tysksprogede Skoler blev af Nazisterne brugt i Kampen mod Danmark. Uden virkelig Basis skød de op i stort Tal. De tyske Ledere, der repræsenterede de velhavende Krese i Landsdelen, skabte et kunstigt Behov ved skiftevis at lokke, købe og presse vaklende Smaafolk til at sætte deres Børn i de tyske Skoler. Det var saaledes en almindelig Betingelse for at opnaa Laan hos tyske Pengemænd, at man satte Børnene i kommunal tysksproget Skole.

Den store Interesse for disse Skoler fra Nazisternes Side skyldtes, at man havde gjort Skolerne til Højborg for Nazismen. Skolebøger og Undervisning blev nazificeret efter bedste Mønster. Ensretning og Heil Hitler blev indført. *For danske Penge* opdragedes de unge her til Troskab mod »Føreren« og til Fjendskab mod Danmark.

Her uddannedes den 5. Kolonne, der om Morgen den 9. April straks gik Fjendens Ærinde. Alle i Sønderjylland kender af bitter Erindring Mindretallets Virksomhed, da Danmark blev overfaldet af Hitler-Tropperne. Denne landsforræderiske Virksomhed fortsattes og udvikledes under Besættelsen. Stedkendte Stikkere fra Mindretallet bærer Ansvar for adskillige Patriots Død ved Henrettelse eller i Koncentrationslejrene.

Hjemmetyskerne er stadig Nazister

Selv om der er sket Frafald i Mindretallets Rækker, har det store Flertal af Hjemmetyskerne ikke afskrevet Nazismen. De hetzer stadigvæk mod de danske Myndigheder og stiller sig ganske uforstaaende overfor, at 5. Kolonne-Folk imellem dem straffes efter Forræderilovene.

Tyske Krav og dansk Eftergivenhed

Selv den demokratiske Ordning af 1920 tilfredsstillede ikke Tyskerne. Samtidig med, at Nazisterne bekæmpede enhver Form for Frihed, krævede de selv større og større Særrettigheder, ja selv saadanne, der stred mod dansk Suverænitet over Sønderjylland. Den danske Regering var alt for imødekommende. Ansvar falder først og fremmest paa den daværende Undervisningsminister, *Jørgen Jørgensen*. Det gik saa vidt, at alt Undervisningsmateriale, lige fra Regnebøger og Læsebøger til Historie- og Geografibøger var gennemsyret af hysterisk og løgnagtig Nazi-propaganda.

Det var let at se, at den nazistiske Illoyalitet havde gjort Mindretallets Skoleordning til en Karrikatur af, hvad man i 1920 havde tænkt sig. Det var fuldt forstaaeligt, at der i den sønderjyske Befolkning, der var det nærmeste Vidne til dette Forhold, opstod en Følelse af Bitterhed, der ogsaa rettede sig imod danske Myndigheders Misgreb og Eftergivenhed.

Sønderjyderne krævede Handling

Ved Krigens Afslutning den 5. Maj 1945 kom der Opløsning i hele det tysksprogede Skolevæsen. Flertallet af de tyske Lærere blev fængslede eller internerede, men enkelte tyske Skoler fortsatte dog Undervisningen

i det gamle nazistiske Spor. Det blev den sønderjyske Befolkning for meget, og paa forskellige Maader gav den Udtryk for sit Ønske om at faa standset al tysk Undervisning.

Paa et Møde med Repræsentanter fra alle Skoledirektioner og Undervisningsministeriet d. 22. Juni 1945 i Aabenraa, besluttedes det at indstille saavel de offentlige som de private Skolers Undervisning til et Genemsyn havde fundet Sted.

Først herefter nedsatte Regeringen en Kommission, der skulde udarbejde et Lovforslag til en Nyordning af de tysksprogede Skolers Forhold i Sønderjylland. I denne Kommission blev Kommunisterne repræsenteret ved *Alvilda Larsen*.

Ingen Særrettigheder til Tyskerne

Det staar fast, at sproglige Hensyn ikke berettiger til Opretholdelsen af de tysksprogede Skoler. Det er en Kendsgerning, at de fleste af Børnene ikke behersker Tysk, naar de bliver indskrevet i Skolen. Den sønderjyske Befolkning, der var inde paa Livet af Spørgsmaalet, agtede ikke at fratage de Hjemmetyskere, der ikke har forbrudt sig, deres borgerlige Rettigheder. *Men der er ingen Grund til at give dem Særrettigheder.* De maa have Mulighed for med egne Midler at oprette Privatskoler med Statsstøtte som andre Privatskoler i Landet. Med disse tyske Privatskoler maa der føres et nøje Tilsyn.

Bag disse sønderjyske Krav stod Rigsdagens Flertal, som bestod af Kommunisterne, Socialdemokraterne, nogle Venstrefolk, enkelte Konservative og Dansk Samling. Men det lykkedes Modstanderne af Kravet at sinke Arbejdet saa meget, at der ikke blev truffet en hurtig Afgørelse, der kunde skabe Ro i Grænselandet.

Særklasseordningen

Som en Overgangsordning fandt Kommissionen Oprettelse af tyske Særklasser indenfor den danske Skoles Rammer for det mest tjenlige. Forslag herom blev fremsat af Undervisningsminister *Hartling* i December 1945.

Kommunisternes Ordfører ved Folketingsbehandlingen, *Inger Merete Nordentoft*, udtalte ingen Sympati for Særklasseordningen. Man kunde kun gaa med til den paa Grund af de kaotiske Tilstande, der herskede i sønderjyske Skoleforhold. *Inger Merete Nordentoft* understregede stærkt, at det var en Betingelse, at Ordningen kun skulde gælde til 31. Marts 1946. En saadan Tidsfrist var ikke angivet i Ministerens Forslag, der for den Sags Skyld kunde løbe i Aarevis. *Endvidere krævede den kommunistiske*

Ordfører en fremtidig effektiv Kontrol med de tyske Privatskolars Økonomi og fremhævede, at de tyske Privatskoler, der er opført gældfrit under Besættelsen ved Hjælp af Penge fra Nationalbankens Clearingkonto, ikke bør kunne anvendes af Tyskerne, før dette økonomiske Mellemværend med den danske Stat er ordnet.

Kommissionens Forslag

I Februar sluttede Kommissionen sit Arbejde. Flertallet, bestaaende af Kommuniste, Socialdemokrater, Venstre og Dansk Samling, stillede et Forslag paa Linje med Kravet fra Sønderjylland, mens Kommissionens Mindretal krævede Særklasseordningen forlænget et Aar endnu. Løsningen paa Problemet var en Gennemførelse af Kommissionsflertallets Forslag. Dette vilde have skabt Ro i Sønderjylland, men Regeringen handlede ganske anderledes...

Undervisningsministerens Dobbeltspil

Ganske vist forelagde Undervisningsminister *Hartling* Kommissionens Forslag, hvori det bl. a. hed, at den nye Ordning skulde træde i Kraft 1. April, men han gjorde det først i Slutningen af Marts og samtidig forelagde han et Forslag om at forlænge Særklasseordningen til 1. Juli! Det hastede efter hans Mening ikke saa stærkt med at fastlægge den endelige Ordning.

Ib Nørhund var Kommunisternes Ordfører i denne Sag. Han udtalte, at det ikke var en Følelse af Blødtørst overfor Mindretallet, der behersker den sønderjyske Befolkning, men Viljen til at undgaa en ny nazistisk Forgiftning af Livet mellem Grænsfolkene. Kommissionens Forslag, som gav Hjemmetyskerne Lighed for Loven, lagde efter Kommunisternes Mening det rigtige Grundlag for en antinazistisk Politik i Mindretalsspørgsmaalet. Ministerens Forslag om en Forlængelse af Særklasseordningen var et afgørende Brud paa de Forudsætninger, man var enedes om ved den midlertidige Ordning. Endelig spurgte *Ib Nørhund*, hvorledes det gik med det økonomiske Opgør med de tyske Privatskoler.

I sit Svar mente Undervisningsministeren stadig ikke, at Sagen hastede saa voldsomt. Det kunde »være uhyre rigtigt, at vi skal bekæmpe Nazismen... men Spørgsmaalet er slet ikke dette.«

I et Udvalg blev Kommissionens Forslag syltet. Forslaget om en Forlængelse af Særklasseordningen blev vedtaget med den Ændring, at Forlængelsen ikke skulde gælde til 1. Juli, men til 1. November! *Ib Nørhund* advarede herimod, da det meget nemt kunde skade Rigsdagens Anseelse i den sønderjyske Landsdel. »Jeg fatter ikke, at man tager saa let paa Sønderjydernes egen Mening om denne Sag,« sluttede han.

Udsættelsen blev vedtaget mod Kommunisternes, Socialdemokraternes og Dansk Samlings Stemmer.

Forbitrelse i Sønderjylland

Som det var at vente fremkaldte Rigsdagens Handling Harme i Sønderjylland. Lærerne, Skolekommissioner, Skolenævn og Forældrekrese protesterede. Paa Trods af Rigsdagens Beslutning skred man de fleste Steder alligevel til en Lukning af Særklasserne. Loven var ikke til at praktisere, og den var et Overgreb mod en eenstemmig sønderjysk Folkevilje.

Protesterne hjalp. Man fik paa Rigsdagen Fornemmelsen af, at man var gaaet for vidt. I Maj rejste Folketingets Udvalg med Repræsentanter for Landstinget til Sønderjylland og havde Forhandlinger med interesserede Krese, der alle som med een Røst krævede den nye Ordning gennemført snarest.

Efter denne Opsang fremsatte den vankelmødige Undervisningsminister Forslag om, at den nye Ordning skulde træde i Kraft efter Sommerferien.

De kommunale Skoler afskaffes

Ved Behandlingen af dette Spørgsmaal trak *Ib Nørlund* som Kommunisternes Ordfører Linjerne op for Partiets principielle Syn paa Sagen og paaviste Hjemmetyskernes illoyale Holdning. Den første Betingelse for at opnaa det Forhold til Tyskerne, som vi haabede paa efter forrige Krig, maatte være, at de gennem dybtgaaende Erkendelse af deres Medansvar og egen Skyld for Nazismen og dens Fremfærd byggede deres Tilværelse op paa et nyt, demokratisk Grundlag. Det opnaas ikke ved at slaa en Streg over, hvad der er sket og give dem særlige Forrettigheder.

Opretholdelsen af de tyske Kommuneskoler betyder dels en økonomisk Støtte til Mindretallet, som Situationen ikke berettiger til, dels at de aggressive Hjemmetyskere faar et moralsk Rygstød til at lokke eller true de vaklende til at sende deres Børn i tyske Skoler, idet de kan henvise til, at selve den danske Stat har anerkendt dem.

Danmark først

Overfor dem, der mente at man burde opretholde de tyske Kommuneskoler af Hensyn til det danske Mindretal i Sydslesvig, henviste han til, at der dels ikke forelaa nogensomhelst Opfordring i den Retning fra Sydslesvig, tværtimod, dels var det Danmarks Interesse, at der baade Nord og Syd for Grænsen skabes stabile, demokratiske Forhold og at Nazismen udryddes. Her maa det klart siges: *Danmark først!* Først og fremmest maa vi sørge for, at en ny 5. Kolonne ikke faar Grobund i vort Grænseland.

Uden det vil vi heller ikke af andre kunne forlange Foranstaltninger til Udryddelse af en nazistisk Trusel udenfor vore Grænser.

Det maatte siges skarpt, at de, der stempler den nye Ordning som et voldeligt Overgreb mod Demokrati og Frihed, derved skænker Hjemmety-skerne den Martyrkrone, som intet, absolut intet, berettiger dem til at pryde sig med.

Det tjener Sønderjyderne til Ære, at de stod fast paa deres Ret

Ib Nørlund sluttede:

»Man gjorde gennem Forlængelsen af Særklasseordningen i Foraaret Vold paa den sønderjyske Befolknings Opfattelse af Spørgsmaalet. Det er man kommet galt fra. Der er nu og da faldet haarde Ord mod den Uro, der i de sidste Maaneder har været i Sønderjylland, men Skylden ligger hos Tingets Flertal.

Saadan bliver Følgen, naar man gennemtvinger en Lovgivning, der paa det dybeste strider mod en næsten eenstemmig Vilje hos dem, den berører. Man kan gerne vedtage en Lov om, at Solen skal staa op i Vest, men dog vil den paany hæve sig i Øst. Der er Kræfter i Folket, som man lige saa lidt som Naturkræfterne kan sætte sig ud over. Man kan forbyde dem og lægge dem Hindringer i Vejen, men de tvinger sig dog frem.

Det skal siges herfra, at det tjener den sønderjyske Befolkning til Ære, at den saa fast paa sin Ret. Lad os derfor give denne Lov som et Haandslag til den sønderjyske Befolkning.«

Enorm Forhøjelse af Statstilskudet til Privatskoler

Hen paa Foraaret fremkom Undervisningsministeren med Forslag til den nye *Privatskolelov*, hvis vigtigste Indhold var en stor Forhøjelse af Statstilskudet. Baade Kommuniste og Socialdemokrater udtalte Betænkeligheder ved denne Lov, der kunde give Anledning til en usund Vækst af Privatskolerne paa Folkeskolernes Bekostning. *Inger Merete Nordentoft* udtalte paa Kommunisternes Vegne Sympati med de bestaaende Friskoler, men advarede mod de meget høje Tilskud. *Det maatte være en Forudsætning, at Interessen i Forældrekræsen var saa stor, at Forældrene var villige til at gøre en økonomisk Indsats. Det forhøjede Tilskud vilde i urimelig Grad komme de tyske Privatskoler til Gode.*

Kommunisterne ønskede en Ordning, som nok gav de bestaaende Friskoler større Tilskud, men som ikke gav de nyoprettede tyske Privatskoler Tilskud paa op til 80 pCt. De stillede derfor Ændringsforslag om, at ny-

oprettede Privatskoler kun kunde faa et lavere Tilskud de første 5 Aar. Det vilde forhindre en overdreven og usund Opvækst af Privatskoler.

Ændringsforslaget blev stemt ned. Kun Kommunisterne stemte for.

Kommunisterne og Sønderjylland

Kommunisternes Indsats i Skolespørgsmaalet ligger paa Linje med Partiets hele Indsats for en Styrkelse af Danskheden i Sønderjylland. Et ram-mende Udtryk for denne Politik gav Partiets Formand, *Aksel Larsen*, da han under Sydslesvigdebatten i Juli 1946 udtalte:

»Det maa være tilladt at sige, at den bedste Hjælp i Arbejdet paa at trykke Grænsen ind, havde man i Berlin aldrig fra dem, der boede Syd for Danmarks Grænse, men fra de Tyskere, der boede Nord for Danmarks Sydgrænse. Saadan var det før 1864. Det var Tyskerne i Danmark, inden for Danmarks Grænser, der hjalp dem i Berlin. Saadan var det fra 1920 og til 1940 eller 1945, hvordan man nu vil tage det, og naturligvis i særlig Grad efter 1933, at *det var ikke Tyskerne i Flensborg, i Slesvig, i Husum, der var de særlig farlige for vor Grænse, men det var Tyskerne i Sønderborg, Tinglev og Tønder.*

De værste af Mindretallet maa udvises

Derfor maa man koncentrere sig om at bringe Orden i Sønderjyllands nationale Forhold, og jeg vil betragte det som en Lykke for vort Land, om man fik i hvert Fald de værste af det tyske Mindretal, dem, der direkte har været ude i Forbrydelser imod den danske Stats Sikkerhed, fjernet fra Landet, og dermed fik saa at sige kappet Hovedet af Hydraen — de maa vel kunne sendes »heim ins Reich«.

Det bedste Grænseværn er en Udbygning af Sønderjylland

Samtidig tror jeg, man skulde give sig til i Regering og Rigsdag alvorligt at interessere sig for *systematisk, efter en veloverlagt Plan, men saa hurtigt, som det gøres kan, at udvikle og udbygge Sønderjylland, det danske Sønderjylland, økonomisk, erhvervsmæssigt, i enhver Henseende.*

Pris 10 Øre

LAND og FOLKs Tryk, Kbhvn.

For oplysninger om ophavsret og brugerrettigheder, se venligst www.kb.dk

For information on copyright and user rights, please consult www.kb.dk